“Dağlar Bulut Geçer Gibi Geçer” Âyetinin Doğru Tefsîri

Fazîletli Şeyh Abdurrahmân b. Nâsır el-Berrâk'a soruldu:Soru: 'Ve sûra üfürüldüğü gün, artık Allâh'ın dilediklerı dışında, göklerde olanlar ve yerde bulunanlar dehşete kapılır. Ve hepsi boyun eğen kimseler olarak O'na gelirler. Sen dağları görür, onları yerinde durur sanırsın. Halbuki onlar bulut geçer gibi geçer gider.' (Neml 87-88).Allâhu teâlâ'nın bu kavlini selef imâmları tıpkı Allâh'ın şu kavlinde ki gibi 'kıyâmet hâdiselerinden' olduğu şeklinde tefsîr etmişlerdir.'Artık dağlar yürütülmüş, öyle ki bir serâb hâline gelmiştir!' (Nebe' 20)Bu, Sa'dî'nin[1], Şenkîtî'nin[2], İbn-i Useymîn'in[3] görüşüdür. Bâzı muâsırlar ise -Kâsımî[4], İbn-i Âşûr[5] ve Şa'râvî[6] (gibileri)- bu olayların dünyâda olduğu, dünyânın döndüğü ve seyrettiğinin delillerinden olduğu görüşündedirler ve bu, zikrettikleri bir çok bakış açısı sebebiyle daha kabûle şâyandır.

Kâsımî, İbn-i Âşûr, Şa'râvî gibi muâsırların, selefin icmâına muhâlif ve onların zikrettikleri şeylere zıt olan sözlerine i'tibâr edilir mi edilmez mi?

Cevap: Hamd Allâh'adır, salât ve selâm Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'edir. Bundan sonra: Âyet hakkında muâsırların tefsîri, selefin tefsîrine muhâliftir[7]. Bu iki tefsîr zıttır. Selefin tefsîri ile halefin tefsîri arasındaki farklılık, dünyâ ve âhiret, yer ve gök arasındaki ayrılık gibidir. Şüphesiz ki sahâbe ve tâbiîn Allâh'ın kitâbını en iyi bilenlerdir. Onların Kur'an'ı anlayışlarıyla çelişen her anlayış merduttur ve hiçbir itibârı yoktur. Nasıl olmasın ki! Muâsır müfessirlerin çoğu görüşlerini batıdan alıp o görüşlerine bâzı ayetler ile istidlâl etmeye çalışıyorlar ve bunu Kur'ân'ın i'câzından sayıp onu ilmî i'câz olarak isimlendiriyorlar[8]. Soran kişinin, 'Muâsırların tefsîri daha kabûle şâyandır' sözünün kaynağı, aldanma ve (gözün) kamaşmasıdır.

Şüphesiz ki Kur'ân'ın zâhiri, yeryüzünün döndüğüne delâlet etmez. Bilakis bunun hilâfına (delâlet eder). Güneş, ay ve yıldızlar akar, yani yörüngesinde döner, yeryüzü ise sâbittir. Allâh Teâlâ dedi ki: 'Güneş de kendi karargâhında cereyân etmektedir.' (Yâsîn 38), sözünden 'Her biri bir yörüngede yüzerler.' (Yâsîn 40) sözüne kadar. Allah Teâlâ dedi ki: 'Yemîn ederim, geri dönen o yıldızlara; o akıp akıp gizlenenlere!' (Tekvîr 15-16). "el-Cevâri'l-Kunnes" yıldızlardır[9]. Sonra sorunun konusu olan âyet, tamâmı kıyâmet hallerini vasfeden âyetlerin arasında gelmiştir. Allâh Teâlâ'nın 'Sûra üfürüleceği gün' (Neml 87) sözünden, 'Yüzleri üstü ateşe atılırlar. (Ve kendilerine:) 'Yapmakta olduğunuz şeylerden başkasıyla mı cezâlandırılıyorsunuz?'(denilir).' (Neml 90) sözüne kadar. Öyleyse nasıl olur da bu âyet siyâkından çıkarılıp, sibâkından ve sonrasından uzaklaştırılır? Bu ancak Kur'ân'ın, âyeti zâhirinden uzaklaştırmak sûretiyle tahrîf edilmesinin bir çeşididir. Allâh en doğrusunu bilir.

Abdurrahmân el-BerrâkHicrî 28 Ramazân 1444'de yazdı.

1- Bkz. Sa'dî tefsîri, Sumeyl baskısı, sf. 12632- Bkz. Edvâu'l-Beyân, 6/4893- Bkz. Neml sûresi tefsîri, sf. 4944- Bkz. Mehâsinu't-Te'vîl, 7/5085- Bkz. Et-Tahrîr ve't-Tenvîr, 20/476- Bkz. Şa'râvî tefsîri7- Bkz. Taberî tefsîri, 18/1378- Fazlası için bkz. İ'câzu'l-İlmî ilâ eyn? Makâlatun Takvîmiyye li'l-İ'câzi'l-İlmî, Musâid et-Tayyâr9- Bkz. Taberî tefsîri, 24/152; Zâdu'l-Mesîr, 4/407Kaynak: https://sh-albarrak.com/article/27241